

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluation research) การสอนเพศศาสตร์ศึกษา แบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง กับรูปแบบการสอนแบบบรรยาย ต่อความรู้ พฤติกรรม และเจตคติ ด้านเพศ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการสอนเพศศาสตร์ศึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง กับรูปแบบการสอนแบบบรรยาย ต่อความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานงานวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศาสตร์ศึกษา แบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง จะมีความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศาสตร์ศึกษา แบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง จะมีความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ ที่สมัครใจลงเรียนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา ในคาบเลือกเสรี โดยผู้วิจัยเปิดรับสอนเป็นจำนวน 2 ห้องเรียนห้องเรียนละ 1 วัน คือวันอังคาร และวันพฤหัสบดี มีจำนวนนักเรียนมาลงเลือกเรียนทั้งหมด 56 คน แบ่งเป็นวันอังคาร 26 คน และวันพฤหัสบดี 30 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างง่าย ได้วันอังคารเป็นกลุ่มทดลอง และวันพฤหัสบดีเป็นกลุ่มควบคุม หลังทำการทดลอง และรวบรวมข้อมูลพบว่ากลุ่มทดลองมีนักเรียน 1 คน ที่ทำแบบสอบถามไม่ครบทุกชุด จึงไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ประเมินผลได้ และมีนักเรียนจำนวน 5 คน ของกลุ่มควบคุม ที่ขาดคุณสมบัติในการนำมาประเมินผล เนื่องจากมีเวลาเรียนไม่ถึง 80% ของเวลาเรียน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ และประเมินผลรวมทั้งสิ้น 49 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 24 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นเตรียมการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเปิดสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา ในช่วงเวลาเลือกเสรี ให้นักเรียนลงเลือกตามความสมัครใจ อธิบายให้นักเรียน เข้าใจถึงประโยชน์ในรายวิชา และทราบถึงวิธีการในการทำวิจัยครั้งนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยได้ให้ครูแนะแนวทำการประเมิน ความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ ก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือแบบประเมินความรู้ด้านเพศ และที่นำมาจากศูนย์วิจัย และพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่แบบประเมินพฤติกรรมด้านเพศ และแบบประเมินเจตคติด้านเพศ หลังทำการประเมินครูแนะแนวเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลองไว้ โดยจะมอบคืนให้แก่ผู้วิจัย เมื่อการทดลองเสร็จสิ้น

ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา ให้กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนคาบละ 2 ชั่วโมง ในวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เป็นเวลา 8 สัปดาห์

ในกลุ่มวันอังคาร ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองผู้วิจัยได้ทำการสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา โดยใช้รูปแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม เกม เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนการสอน เช่นการระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การนำเสนอ การแสดงบทบาทสมมติ การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการทำรายงานกลุ่ม เป็นต้น

ในกลุ่มวันพฤหัสบดี ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทำการสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา โดยใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง ดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบการบรรยาย มีผู้วิจัยเป็นผู้บรรยายเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยเพิ่มเติม

หลังการสอนเสร็จสิ้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้ครูแนะแนวทำการประเมินความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ชุดแบบประเมินชุดเดียวกับชุดที่ใช้ประเมินก่อนการทดลอง จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดคืนให้แก่ผู้วิจัย เพื่อทำการประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) วิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปร ความรู้ด้านเพศ พฤติกรรมด้านเพศ และค่าของเจตคติด้านเพศ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำการทดสอบหาค่า samples t – test และ Unpaired samples t – test ในการวิเคราะห์ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความรู้ด้านเพศ

ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการสอนแบบบรรยาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านเพศไม่แตกต่างกัน หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และพบว่าหลังการทดลอง กลุ่มควบคุมก็มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านเพศสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เช่นกัน เมื่อนำผลหลังการทดลองมาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

พฤติกรรมด้านเพศ

ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการสอนแบบบรรยาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านเพศไม่แตกต่างกัน และเมื่อนำมาเปรียบเทียบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก็ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจตคติด้านเพศ

ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการสอนแบบบรรยาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติด้านเพศไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก็ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศาสตร์ศึกษา แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะมีความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งหลังจากการทดลองพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านเพศ ของกลุ่มทดลอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านเพศ และเจตคติด้านเพศไม่มีความแตกต่างจากการทดลอง จึงสรุปว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีเฉพาะค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ที่สูงขึ้นตามสมมติฐาน แต่ค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรม และเจตคติด้านเพศไม่สูงขึ้น จึงกล่าวได้ว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ความรู้ด้านเพศ

ผลการวิจัยพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านเพศ กลุ่มทดลองหลังการทดลอง สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ตารางที่ 3) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงความรู้ของกลุ่มทดลองที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสอนเพศศาสตร์ศึกษาโดยหลักสูตรการสอนเพศศาสตร์ที่ผู้วิจัยประยุกต์ขึ้น ตามแนวคิดการสอนเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางร่วมกับการใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม Kolb,1984 อ้างถึงในกรมสุขภาพจิต (2544) โดยผู้วิจัยเปิดการสอนในภาคการศึกษาปลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยในการมีส่วนร่วม เป็นกันเอง ในการสอน ผู้วิจัยดำเนินการโดยเกม กิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ทำความรู้จักคุ้นเคย ให้ผู้เรียนสามารถสะดวกใจในการแสดงความคิดเห็น และกล้าซักถามในข้อสงสัย การเริ่มเข้าสู่แผนการสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจถึงขอบเขตและเนื้อหาวิชา ผู้สอนได้มีการชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ความจำเป็นให้เห็นเด่นชัดเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนเพศศาสตร์ศึกษา ในการสอนมีการให้ผู้เรียนได้สำรวจความคิดของตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ของตนเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ในการแสดงความคิดเห็น ผู้สอนได้ใช้เทคนิควิธีการให้ผู้เรียนตอบใส่เศษกระดาษโดยไม่ต้องระบุชื่อ แล้วหย่อนลงกล่องรับคำตอบ ทำให้สามารถตอบได้โดยอิสระ อย่างตรงไปตรงมา และสะดวกใจ ตามความรู้สึกของตนเอง เกิดการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (สุชาติ, สุวรรณิ โสมประยูร.2541) ในการสอนนี้ยังมีการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ใช้วิธีการระดมสมอง เพื่อ

เป็นการสะท้อน และอภิปราย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้นเพิ่มศักยภาพความสามารถในการวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา การหาแนวทาง และสามารถสรุปข้อความรู้ได้ จากนั้นมีการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการส่งตัวแทนกลุ่มในการรายงานหน้าชั้นเรียน เสนอข้อความคิดรวบยอดของกลุ่ม ที่ได้ข้อสรุป ผู้เรียนจะได้ประยุกต์แนวคิดได้ประเด็นที่ชัดเจนมากขึ้น และทราบถึงแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละกลุ่มอีกด้วย (ทิตานา แชมมณี,2545) ในการสอนผู้วิจัยยังมีการกล่าวชมเชย และมีการปรบมือให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นแรงเสริมทางสังคม ให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีความภาคภูมิใจ มีประโยชน์ในการส่งเสริมเจตคติที่ดี ต่อการสอนอีกด้วย (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต,2543)

จะเห็นได้ว่าในการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการสอน มีการใช้รูปแบบการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยทำให้สิ่งที่ยาก หรือไม่เคยทำมาก่อน ได้ด้วยความมั่นใจ เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีการดึงเอาประสบการณ์ของผู้เรียนมา เรียนรู้ และแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้การอภิปราย การระดมสมอง ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเอง จะช่วยให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ (อัมพร เบญจพล พิทักษ์,2545) และผลของความคิดเห็นหรือการอภิปรายจะได้ข้อสรุปที่หลากหลาย เกิดการพัฒนาการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนเรียนรู้การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น อีกทั้งในการเรียนการสอนยังมีการเรียนรู้เนื้อหารายวิชา จากการบรรยายของผู้สอน หรือจากรายงาน การมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า เมื่อผู้สอนทำการอภิปรายสรุป ผู้เรียนสามารถความคิดรวบยอด ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และการปฏิบัติตามมาในภายหลัง (กรมสุขภาพจิต,2542) ตลอดจนมีการให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดรวบยอดในรูปแบบต่างๆ เช่นการใช้กรณีศึกษา การเล่นเกมบทบาทสมมติ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ ความคิด เกิดการบูรณาการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น Kolb,1984 อ้างถึงในกรมสุขภาพจิต (2544) และในตอนท้ายผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนสรุปเนื้อหาทั้งหมด รวมทั้งได้ซักถามเกี่ยวกับ ประเด็นที่นักเรียนสงสัย และยังเข้าใจไม่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

จึงสรุปได้ว่าการสอนเพศศาสตร์ศึกษาโดยการประยุกต์หลักสูตรตามแนวคิดการสอนเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศูนย์วิจัย และพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัว มีความกระตือรือร้น เกิดบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน จนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ในที่สุด

ในการวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่าหลังการทดลองกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านเพศ เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่.05 (ตารางที่ 3) ผลที่ได้ดังกล่าวเป็นไปได้ว่า กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนในหลักสูตรเพศศึกษาศึกษาที่ใช้เนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง แต่ต่างรูปแบบในการสอน ซึ่งในกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการบรรยายโดยผู้วิจัยเป็นหลัก และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามข้อสงสัยหลังการเรียนการสอน แม้ว่าจะเป็นการสอนโดยการบรรยายจากผู้วิจัยเป็นหลัก และผู้เรียนอาจจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ขาดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แต่การเตรียมเนื้อหา และการบรรยายที่ดี ก็สามารถถ่ายทอดความรู้ทางเนื้อหา ทฤษฎี หลักพื้นฐาน ข้อเท็จจริงต่างๆได้ เนื่องจากเป็นการจัดระบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับเนื้อหา สารระเอียดความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง เป็นไปตามลำดับขั้นตอน หรือตามลำดับมโนทัศน์ ที่เป็นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถเข้าใจ เนื้อหา สาระนั้นๆได้ (ทิกนา เขมมณี, 2545) และอาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาที่ใช้ในการสอน มีความน่าสนใจ ซึ่งความน่าสนใจจะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ ใส่ใจในการเรียนมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นได้

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการสอนในรูปแบบที่ต่างกันจะมีผลต่อความรู้ ให้เพิ่มมากขึ้นโดยไม่แตกต่างกัน แต่ผู้วิจัยเห็นว่าค่าคะแนนความรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองนั้นกลุ่มทดลองมีระดับการเพิ่มขึ้นของค่าคะแนนที่สูงกว่า กล่าวคือกลุ่มทดลองมีการเพิ่มมากขึ้นของค่าคะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.45 และในกลุ่มควบคุมมีการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 28.36

พฤติกรรมด้านเพศ

ผลการวิจัยพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านเพศ ของกลุ่มทดลองที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลังการทดลองไม่แตกต่าง จากก่อนการทดลอง (ตารางที่ 5)

ค่าคะแนนของพฤติกรรมด้านเพศที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง ก็เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกันกับค่าคะแนนเจตคติด้านเพศว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนยังไม่มีเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เนื่องจากเจตคติที่ยังไม่เปลี่ยน พฤติกรรมเดิมของผู้เรียนที่เรียนรู้สั่งสม และปฏิบัติมาช้านานก็ส่งผล ต่อการปฏิบัติพฤติกรรม และยากแก่การเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น และพฤติกรรมไม่ได้เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาวะแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หากแต่จะต้องมีปัจจัยภายในของบุคคลนั้นด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะมีอิทธิพลไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้การประเมินพฤติกรรม ก็ควรได้มาจากการสังเกตควบคู่ไปด้วยอีกอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามการที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องเพศศาสตร์

มากขึ้น ก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และมีพฤติกรรมทางเพศที่ดีตามมา (นิกร ดุสิตลิน, วีระ นิยมวัน และไพลิน ศรีสุขโข.2545)

และเมื่อผู้วิจัยนำข้อพฤติกรรมด้านเพศมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่ามีข้อพฤติกรรมด้านเพศทางบวกจำนวน 1 ข้อ (ตารางที่6) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ข้อ 1 ฉันมักจะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศกับครู/อาจารย์ที่ฉันไว้วางใจได้ ซึ่งค่าคะแนนของกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนมากกว่า หมายถึงเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศนักเรียนกลุ่มทดลองจะปรึกษาคูหรืออาจารย์ที่ตนไว้วางใจได้มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อาจจะอธิบายได้ว่าการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในนักเรียนกลุ่มทดลองจะเอื้ออำนวยให้สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูให้สามารถใกล้ชิดสนิทสนม ช่วยให้เด็กเลือกที่จะปรึกษาปัญหาเรื่องเพศกับครูอาจารย์ได้ และกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย การวิพากษ์วิจารณ์ และการนำเสนอเรื่องทางเพศ จะช่วยให้ผู้เรียนได้พูดได้สื่อสารเกี่ยวกับเรื่องด้านเพศ ทำให้นักเรียน มีความกล้าในการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น กล้าพูดกล้าถามในเรื่องเพศกับครูและอาจารย์ได้มากขึ้น จึงสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของ Kolb,1984 (กรมสุขภาพจิต,2542)และ ทิศนา ขัมมณี (2545) ที่ได้อธิบายไว้ว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอน มีความคุ้นเคยกัน เกิดบรรยากาศในการแสดงความคิดเห็น หรือซักถามร่วมกัน อีกทั้งผู้วิจัยพบว่าหลังการสอนนักเรียนกลุ่มทดลองกล้าที่จะซักถามประเด็นที่ตนสงสัยในเรื่องเพศ กับผู้วิจัยได้มากขึ้น

และมีข้อพฤติกรรมด้านเพศทางลบ(ตารางที่ 7) จำนวน 2 ข้อ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ข้อ ข้อที่ 1ฉันชอบที่จะอ่านหนังสือประเภทปลุกใจเสือป่า ซึ่งกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม หมายความว่ากลุ่มทดลองมีการอ่านหนังสือประเภทปลุกใจเสือป่ามากกว่ากลุ่มควบคุม อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มทดลองมีจำนวนนักเรียนเพศชายมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัดคือกลุ่มทดลองมีจำนวน 10 คน กลุ่มควบคุมมี 3 คน ซึ่งจากการศึกษาของพิมลพรรณ อิศระภักดี (2545) ทำการสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเพศชายมีการบริโภคสื่อประเภทหนังสือโป๊ หรือปลุกใจเสือป่ามากกว่าเพศหญิง ซึ่งจึงอาจเป็นผลให้กลุ่มทดลองที่มีเพศชายมากกว่ากลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ และในข้อที่ 2 คือ เมื่อฉันมีปัญหาเรื่องเพศฉันจะไม่เล่า/บอกให้ใครฟัง ผลค่าคะแนนในข้อนี้พบว่ากลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนมากกว่ากลุ่มทดลอง หมายถึงกลุ่มควบคุมจะไม่เล่าหรือบอกให้ใครฟังเมื่อมีปัญหาทางเพศมากกว่ากลุ่มทดลอง จึงเป็นไปได้ในแนวทางเดียวกันกับข้อพฤติกรรมด้านเพศทางบวกที่ 3 คือว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีแนวโน้มสามารถปรึกษาปัญหาเรื่องเพศได้มากกว่า ซึ่งโดยส่วนใหญ่ในการเลือกที่จะปรึกษาปัญหาทางเพศ อาจจะมีหลากหลายปัจจัยที่ทำให้นักเรียน เลือกตัดสินใจปรึกษาปัญหา แต่ผู้วิจัยเชื่อว่า

ปัจจัยที่สำคัญคือความไว้วางใจ ความสนิทสนม ใกล้ชิด และความกล้าในการแสดงออก ซึ่งรวมถึงวิธีการในการพูดหรือการสื่อสาร เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัว มีความอาย และสังคมไทยยังหล่อหลอมให้ปกปิดเรื่องเพศ และเปิดเผยได้ยาก (สุชาติ, สุวรรณี โสมประยูร.2541) เพราะฉะนั้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงช่วยให้นักเรียนมีความสนิทสนมคุ้นเคย กับเพื่อนและครูผู้สอน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการสื่อสารเรื่องทางเพศได้อย่างเต็มที่ จึงเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีความสะดวกใจมากยิ่งขึ้นในการพูดคุย หรือปรึกษาปัญหาเรื่องเพศได้ และอีกประการหนึ่งซึ่งผู้วิจัยพบว่าหลังการสอนโดยการบรรยายในกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยทุกครั้งหลังการสอน แต่พบว่ามีคำถามปัญหา หรือข้อสงสัยน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มทดลอง

เจตคติด้านเพศ

ผลการวิจัยพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติด้านเพศของกลุ่มทดลองที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลังการทดลองไม่แตกต่าง จากก่อนการทดลอง (ตารางที่ 9)

จากผลการวิจัยเป็นไปได้อาการปรับเปลี่ยนเจตคติเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยระยะเวลา และค่อยเป็นค่อยไป และมีการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักอยู่เสมอ ตามปกติผู้เรียนทุกคนจะมีเจตคติทางเพศ แต่เดิมจากประสบการณ์ในอดีตต่างๆที่ได้เรียนรู้มาอยู่ก่อนแล้ว ไม่ว่าจะมาจากความรู้ ความเชื่อ ค่านิยม บางคนอาจมีพื้นฐานหรือประสบการณ์ที่ถูกต้อง แต่บางคนตรงกันข้าม อาจจะไม่มีความเชื่อ และความเข้าใจที่ผิดฝังลึกอยู่ในจิตใจ (สุชาติ, สุวรรณี โสมประยูร.2541) ดังนั้นความเชื่อ และความเข้าใจ รวมทั้งนักเรียนยังใช้เวลาช่วงอื่นๆในสภาพแวดล้อมที่อาจจะไม่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนเจตคติ ซึ่งอาจทำให้ค่าคะแนนเจตคติหลังการเรียนการสอนไม่เปลี่ยนแปลง จากการสอนเพศศาสตร์ศึกษาโดยการประยุกต์หลักสูตรตามแนวคิดการสอนเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศูนย์วิจัย และพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในกลุ่มทดลองมีกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม กรณีศึกษา การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมติ นั้น เป็นการปรับเปลี่ยนตามลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบเจตคติ (Participative Change) (Davies, 1971:80. อ้างถึงในบุญเลิศ ไพรินทร์, 2538) เป็นการทำผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะการเปลี่ยนแปลง แบบมีจิตใต้สำนึกมีส่วนร่วม และมีความผูกพันต่อกระบวนการเรียนการสอน จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ และวิวัฒนาการไปเรื่อยๆ หากยังคงได้รับการเสริมแรงอย่างต่อเนื่องจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระยะยาวได้

จึงเป็นไปได้ว่าในการวิจัยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลหลังการเรียนการสอนเสร็จสิ้นใน 1 สัปดาห์ จึงมีผลให้ค่าคะแนนเจตคติด้านเพศ ยังคงไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้

สมมติฐานข้อที่ 2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเพศศาสตร์ศึกษา แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะมีความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย พบว่าหลังทำการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการสอนวิชาเพศศาสตร์ศึกษา แบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับนักเรียนที่ได้รับรูปแบบการสอนแบบบรรยาย มีการเปลี่ยนแปลงความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการทดลอง เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ทั้งสองแบบสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่าในการสอนทั้งสองรูปแบบนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนโดยใช้เนื้อหาการสอนเดียวกัน แตกต่างกันเฉพาะการใช้รูปแบบการสอน และอีกประการหนึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการสอนเป็นเนื้อหาที่นักเรียนให้ความสนใจ เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มดังกล่าวอยู่ในช่วงวัยที่มีการพัฒนาบุคลิกภาพ ค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ให้ความสนใจและต้องการประสบการณ์ การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในเรื่องเพศ (สุชา จันทร์อม, 2528) จึงให้ความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนเรื่องเพศมาก เมื่อเนื้อหาน่าสนใจเด็กนักเรียนก็จะมี ความสนใจ สามารถจดจำเข้าสู่ระบบการเก็บจำ สอดคล้องตามแนวคิดการเรียนรู้ของ Bandura (อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543) เนื้อหาในการสอนได้ดี ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยทำการประเมิน นักเรียนจึงสามารถทำแบบประเมินได้มาก จึงอาจมีผลในด้านการเปลี่ยนแปลงความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศ จึงพอสรุปได้ว่ารูปแบบการสอนทั้งสองแบบมีประสิทธิภาพของการสอนไม่แตกต่างกัน แต่ผู้วิจัยพบว่าการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวเพิ่มความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เรียน มีการซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น กล่าววิพากษ์วิจารณ์ และช่วยให้ผู้เรียนมีความกล้าในการแสดงออก เช่นการนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น สอดคล้องตามการศึกษาของ Kolb, 1984 อ้างถึงในกรมสุขภาพจิต (2544) และ ทิศนา แคมมณี (2545) ว่า การใช้รูปดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว ช่วยในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น อีกทั้งรูปแบบดังกล่าว ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานเป็นทีม สร้างความคุ้นเคย ในระหว่างผู้เรียนเอง และตัวผู้สอน เพิ่มความเข้าใจกระบวนการกลุ่ม ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียดรู้สึกผ่อนคลาย เหมาะสำหรับการเรียนรู้เรื่องเพศ ตรงตามแนวคิดการสอนเพศศึกษาของ นิกร ดุสิตสิน, วีระ นิยมวัน และไพลิน ศรีสุขโข (2545) และ สุชาติ โสมประยูร, วรณี โสมประยูร (2541) ได้มากกว่ารูปแบบการสอนแบบบรรยาย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสอนเพศศาสตร์ศึกษาโดยการประยุกต์หลักสูตรตามแนวคิดการสอนเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ศูนย์วิจัย และพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านเพศเพิ่มมากขึ้น ผลของพฤติกรรม และเจตคติด้านเพศยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนโดยใช้รูปแบบการบรรยาย มีผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัย ครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ พัฒนา หลักสูตรเพศศาสตร์ศึกษา รูปแบบการสอนเพศศาสตร์ศึกษา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยผลของการสอนหลักสูตรเพศศาสตร์ศึกษา โดยการประยุกต์หลักสูตรตามแนวคิดการสอนเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ควรที่จะมีการติดตามประเมินผล อีกช่วงระยะหนึ่ง เพื่อเป็นการประเมินผลการเปลี่ยนแปลง (Time-series design) ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. เกณฑ์ในการประเมินความรู้ พฤติกรรม และเจตคติด้านเพศในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโดยการใช้เครื่องมือวัดความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ ควรที่จะมีการประเมินผลในด้านความสามารถในด้านความคิดเชิงวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการนำไปใช้ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วย
3. ในงานวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลในลักษณะการประเมินผลเป็นค่าคะแนนเชิงปริมาณ จึงควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ความพึงพอใจในเนื้อหารายวิชา สื่อ ผู้สอน เวลาในการสอน เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพศศาสตร์ศึกษาต่อไป
4. ข้อมูลจากงานวิจัยพบว่านักเรียนเกือบทั้งหมดได้รับสื่อทางเพศจากอินเทอร์เน็ต หนังสือการ์ตูน หนังสือโป๊ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นในการสอนเพศศาสตร์ศึกษาจึงควรมีการพัฒนาเนื้อหา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของวัยรุ่นในปัจจุบันที่เกิดจากอิทธิพลสื่อ จึงจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็นบางประการในการป้องกันตนเอง ที่จะช่วยให้นักเรียนรู้เท่าทันสื่อ และแยกแยะคัดสรรสื่อที่เหมาะสมต่อไป